

Folkekirken bruger særret til at modarbejde den grønne omstilling

Det vækker undren og kritik fra flere fronter, at kirkernes stifter fortsat har særstatus i forhold til at kunne nedlægge veto på opførelse af vindmøller. En særregel, som folkekirken har gjort brug af adskillige gange i de senere år. Kritikere kalder indsigelsesretten for forældet, en krænkelse af demokratiet og et benspænd for klimatiltag. I Humanistisk Samfund mener vi også, at særretten bør fjernes.

Kirkens selvbestemmelse og særstatus er problematisk

Stiftet er den højeste organisatoriske enhed i folkekirken, og kirkens stiftsøvrighed er et stifts øverste myndighed bestående af stiftets biskop og en stiftamtmand. Af [Kirkeministeriets hjemmeside](#) fremgår det, at: "Stiftsøvrigheden er sammensat, så staten og folkekirken er repræsenteret som ligeværdige parter". Det har vist sig problematisk af flere årsager, når det kommer til stiftsøvrighedens ret til at modarbejde kommunale projekter, der er en del af den grønne omstilling.

Af [planlovsaftalen](#), som sidst blev revideret i 2022, fremgår det nemlig, at folkekirkens stiftsøvrighed fortsat har særret til at komme med indsigelser til kommunale projekter. I praksis betyder det, at et stift kan nedlægge veto mod en kommunes byggeprojekter, hvis det vurderes, at projektet vil forstyrre udsigten til eller fra kirken. Indsigelsesretten gælder også i de tilfælde, hvor projektet omhandler opførelse af nye vindmøller, der skal forsyne danskerne med vedvarende energi og hjælpe Danmark til at nå de

politiske vedtagne klimamål.

Indsigelsesretten i planlovsaftalen er endnu et eksempel på folkekirkens særstatus, og den møder kritik fra flere organisationer, kommuner og politikere. For mens borgere og virksomheder må gennem en høringsret på normal vis, hvis de har indsigelser til et projekt, står det anderledes til for kirkerne.

I [regeringsgrundlaget \(2022\)](#), står der, at: "Danmark er et kristent land, og den danske evangelisk-lutherske kirke indtager en særstatus som folkekirke. Denne særstatus vil regeringen bevare". Og det må man sige, at den gør ved fortsat at tildele kirkerne det vetomandat, de får med indsigelsesretten. Den opretholder folkekirkens særstatus, selvom man kan undre sig over, hvorfor kirken skal have særret til at nedlægge eller ændre på projekter om vedvarende energi i stedet for at gå gennem en normal høringsproces som alle andre.

Ifølge [Information](#) har kirkernes stifter gjort brug af indsigelsesretten mindst 10 gange siden 2017, og alle gange har afstanden mellem de planlagte vindmøller og de pågældende kirker været mellem 1,5 og 4,5 kilometer.

Kritik fra flere fronter

Foruden kritikken af, at kirkerne med indsigelsesretten modarbejder vindmølleprojekter ved at nedjustere, forsinke eller helt nedlægge dem, er særretten samtidig en forældet regel, som er med til at underminere demokratiet, lyder kritikken.

Til [Altinget](#) fortæller afdelingschef i organisationen Green Power, Jacob Klivager Vestergaard, for eksempel: "Jeg undrer mig meget over, at vores kirke- og land-distriktsminister holder fast i, at stifterne skal have den her særstatus," siger han og uddyber:

"Vi er i en tid, hvor vi prøver at fjerne alle de barrierer, der er for at sætte så meget vedvarende energi op som overhovedet muligt, så vi kan komme af med russisk gas. Det burde ligge lige

til højrebenet, at man fjerner denne barriere."

Også i dagbladet [Information](#) møder særreglen kritik fra politikere:

"Det er for vidtgående, at kirkerne har vetoret over for opførelsen af vindmøller,"

lød det sidste år fra Venstres daværende energiordfører, Carsten Kissmeyer, der i samme [artikel](#) bakkes op af Signe Munk, politisk ordfører i SF:

"Tiden er løbet fra, at kirker har en vetoret til at sige nej til vindmøller," lød det fra hende.

Borgmester i Vesthimmerlands Kommune, Per Bach Lauersen (V), oplevede, at et lokalt vindmølleprojekt blev nedstemt af Viborgs Stift, der mente, at vindmøllerne ville komme til forstyrre udsynet til kirken. Per Bach Lauersen udtalte derefter:

"Den her regel krænker vores demokrati. Der sidder et demokratisk valgt byråd, og alle partier i byrådet vil gerne den grønne omstilling. Og alligevel bliver vi slået hjem som i ludo,"

fortæller han til [Information](#). Den konkrete sag blev sidste år taget op af daværende bolig- og indenrigsminister Kaare Dybvad Bek (S), som [trumfede stiftsindsigelsen](#) og gav vindmølleprojektet grønt lys. Ministeren er den eneste, der kan ophæve stiftets indsigelse.

Fortsættes side 3...

AF
STINA HØIBERG
PRESSE &
KOMMUNIKATION

Mød humanisterne

I en række portrætartikler træder Humanisten et skridt nærmere på medlemmerne og lader dem fortælle deres historie og grundlag for at være en del af Humanistisk Samfund.

Mette Fløjborg har længe ønsket at fejre livets milepæle uden højere magters bistand. Nu skal sønnen konfirmeres humanistisk, og hun får selv medansvar for både kurser og ceremoni.

Mette Fløjborg

FOTO: LISE LOTTE MARVAD

Konfirmation er del af unges identitetsprojekt

“Jeg har mange gange ved bryllupper, barkedåb og konfirmationer tænkt, at det er vigtigt og smukt, at vi højtideligt hylder milepælene i vores liv. Men også, at det er rigtigt besværligt, at det altid involverer de højere magter på eller anden måde,” fortæller Mette Fløjborg, som dog først fik kendskab til Humanistisk Samfund, da hendes ældste søn ikke ville konfirmeres kirkeligt og havde snakket med kammeraterne om alternativer.

“Det var ret vildt at finde ud af, at HS fandtes, og at deres ceremonier er udviklet gennem længere tid og kører sideløbende med kirkens”

siger Mette Fløjborg, og tilføjer, at sønnen skal konfirmeres humanistisk i maj måned, mens hans mor har meldt sig som frivillig og sammen med sin gruppe fået

ansvar for kursusforløb og ceremoni for 40 konfirmander fordelt på to hold.

Mette Fløjborg er 45 år og uddannet kandidat i pædagogisk psykologi. Hun har haft et langt arbejdsliv inden for det psykiatriske område, hvor hun blandt andet har arbejdet med selvmordsforebyggelse, spiseforstyrrelser og selvskade. Hun har netop fået nyt arbejde som klinikchef i Dignity – Dansk Institut mod tortur.

“Som skoleleder har jeg holdt ‘sidste skoledags’-taler og i mit nye job sågar holdt tale på engelsk. Så det at stille sig op ved en konfirmation er jo piece of cake,”

siger Mette Fløjborg om sin kommende rolle som celebrant og røber med et lille grin, at det er det nok alligevel ikke. Men pladsen i midten med alles blikke på sig er altså ikke uvant for hende, og hun føler, at det nok skal gå.

Mette Fløjborg mener, at konfirmationsforløbet først og fremmest handler om, at de unge mennesker skal føle sig mødt og talt til. Det skal dreje om det identitetsprojekt, de er på igennem og som skal hjælpe dem med at finde deres egen retning, karakter og værdier.

“På den måde betyder milepælen ved

konfirmationen det samme for unge i dag, som den altid har gjort. Jeg kan se på min søn, hvordan han i flere år har været ‘under ombygning’ for finde det, der er ham. Men lige så vigtigt, som at unge mennesker forholder sig til sig selv og deres udvikling, er det, at de også kikker op og ud. Så de opdager, at de er også en del af noget større: samfundet, fællesskaber, sociale grupper. Jeg tror, at vi ad den vej får nogle bedre trivselstatisikker blandt de unge,” siger hun.

Kritisk tænkning vigtigere end før

“Kritisk tænkning” er et særligt vigtigt emne i dag for de unge, mener Mette Fløjborg. Da hun selv var i konfirmationsalderen, flød man mere med og fulgte de givne rammer. Hun mindes billedet af sit eget konfirmationshold, hvor hele hendes klasse var med, og mener, at hendes søn har et helt andet udgangspunkt og flere valgmuligheder.

Fortsættes side 3...

AF
FINN DANIELSEN
JOURNALIST

Fortsat fra forsiden...

Forperson i Humanistisk Samfund, Lone Ree Milkær, er enig i kritikken, men gør opmærksom på, at kirkens særstatus også findes andre steder:

“Det er på ingen måde rimeligt, at kirkerne har denne indsigelsesret, og jeg synes, det er et godt eksempel på, hvorfor det er vigtigt at få adskilt kirke og stat. Derfor er det også positivt, at flere politikere er enige om, at der ikke er plads til det her forældede hensyn, når det kommer til den grønne omstilling,” fortæller hun og fortsætter:

”Men det er vigtigt at huske på, at kirken også på mange andre parametre har særstatus i samfundet, som er værd at få ændret – fx statens store økonomiske støtte til folkekirken, kirkernes ansvar for civilregistrering, eller at kristendommen fylder langt størstedelen af undervisningen om religioner og livssyn i de danske folkeskoler.”

siger Lone Ree Milkær.

Særretten har været tæt på afskaffelse flere gange

Kritikken af indsigelsesretten har stået på længe, og flere gange har den været tæt på at blive fjernet.

I 2017 foreslog den daværende regering – i forbindelse med ændringer af planloven – at fjerne stifternes særlige indsigelsesret over for nye kommunale byggeprojekter. Selvom forslaget havde bred opbakning, fik Dansk Folkeparti alligevel skrevet indsigelsesretten ind igen efter store protester fra folkekirken.

Da planloven sidste år blev evalueret, øjnede der sig igen en mulighed. Tidligere

bolig- og indenrigsminister Kaare Dybvad Bek (S) talte under forhandlingerne for, at kirkernes stifter ikke længere skulle have veto til at forsinke eller nedlægge opførelsen af vindmøller.

Kirkeminister vil ikke ”pådufte folkekirken en masse ting”

På trods af den omfattende kritik er kirkeminister og minister for landdistrikter, Louise Schack Elholm (V), tilfreds med forliget om den planlovsaftale, som de involverede parter fra Socialdemokratiet, Venstre, Konservative og Dansk Folkeparti indgik sammen sidste år, hvor stifternes indsigelsesret altså endnu en gang overlevede. Til [Altinget](#) fortæller kirkeministeren, at hun ikke vil ”pådufte folkekirken en masse ting”, og det ser desværre ud til at være en kedelig, men udbredt, tilgang hos de politikere, der indtager rollen som kirkeminister.

Det er svært at se rimeligheden i, at kirkerne skal have særret og en grad af selvbestemmelse, som er voldsomt skæv i forhold til andre offentlige institutioner og demokratiske processer, men også i forhold til andre religioner og livssyn.

Derfor er beskeden klar fra Humanistisk Samfund: Afskaf kirkernes indsigelsesret!

Fortsat fra side 2...

“De unge får nyheder alle mulige steder fra, hele tiden og på en helt anden måde, end man tidligere har været vant til. Især fra sociale medier og en kritisk vinkel på de input bliver sindssyg vigtig, for at de selv kan bane vejen til, hvem de gerne vil være. Men de mange valgmuligheder uden faste rammer kan også tage pusten fra nogle unge. Valgene falder tilbage på dem selv, og der ligger meget ansvar i at skulle vælge hele tiden.”

For Mette Fløjborg har indgangen til HS været sønnens konfirmation, og hun tør ikke på nuværende tidspunkt spå om, hvorvidt andre ceremonier også kan fange hendes interesse.

”Nu skal jeg have min ilddåb med konfirmationerne. Jeg er fuld af forhåbning og glæder mig til det forløb, jeg skal igennem sammen med min gruppe. Jeg har lært nogle skønne mennesker at kende, så det giver også noget på voksensiden for os, der skal af sted med de unge mennesker,” siger hun.

Vil DU være den næste humanist, læserne møder?

I Humanistens portrætserie “Mød humanisterne” vil vi gerne præsentere en bred vifte af HS-medlemmer: Nye og gamle, aktive og passive, unge og ældre, der gør sig tanker humanismens betydning for dem selv og andre og har holdninger til Humanistisk Samfunds arbejde.

Kontakt gerne journalist Finn Danielsen på finyda@outlook.dk, hvis du kunne tænke dig at medvirke i serien.

Ny forperson i HS: Her er kandidaterne

AF FINN DANIELSEN JOURNALIST

Humanistisk Samfund skal på sit landsmøde i marts vælge ny forperson efter Lone Ree Milkær. Foreløbig har to kandidater meldt sig, og det betyder kampvalg på landsmødet. "Humanisten" har bedt de to kandidater svare på en række spørgsmål om, hvad de vil og kan på posten som forperson.

Kirstine Kærn
52 år, Head of Operations i SKG Services Europe, cand.mag. i filmvidenskab, næstforperson for HS.

Hvorfor har du valgt at opstille til posten som forperson i HS?

Jeg vil gerne lede foreningens fortsatte vækst og succes. De syv år, jeg har været aktiv, har været en utrolig rejse for HS - fra en lille relativt ukendt forening til en professionel organisation, der tages seriøst i den offentlige debat. Lone, vores nuværende forperson, har gjort det fantastisk, og vi har været et godt team. Det bliver svært at komme efter hende, men jeg er klar til at sætte mit eget præg på rollen. Der er stadig meget at gøre.

Hvad betragter du som dine vigtigste personlige kompetencer som leder?

Jeg har ledelseserfaring fra mit arbejde, hvor jeg er god til at være sparringspartner og finde løsninger sammen med andre. Men jeg kan også sige nej. Det lyder mærkeligt, men mine medarbejdere sætter stor pris på den egenskab, når jeg skærmer dem for urimelige krav udefra, for eksempel for kunder, der kræver, at de er til rådighed med kort varsel i ubegrænset tid.

Hvilke aktivitetsområder i HS har du mest erfaring med og indsigt i?

Jeg har været med i det politiske lobbyarbejde. Jeg har været ansvarlig for vores deltagelse i Folkemødet og været med til at etablere den årlige ceremoni til Folketingets åbning. Jeg har også været med til at lægge planerne for udvikling af HS til en professionel organisation. Jeg har endvidere været aktiv i det internationale arbejde – både i forhold til Humanists International og det nordiske samarbejde.

Hvad ser du som humanismens vigtigste budskab(er) i dagens Danmark?

Alle skal have lov til at forme deres eget liv i frihed, så længe det ikke skader andre. Demokrati, retssamfund og menneskerettigheder er grundlæggende værdier, der ikke må sættes over styr. De er desværre under massivt pres ikke kun i verden omkring os, men også i Danmark. Vi skal insistere på den demokratiske samtale, der bygger på kritisk tænkning og videnskabelig metode.

Hvordan mener du, at HS bedst kan sikre fortsat vækst i medlemstal og ceremonier?

Vi skal øge kendskabet til Humanistisk samfund. Vi skal sætte dagsordenen i den offentlige debat, og vi skal turde mene mere om emner, som vi tidligere har holdt os fra, for eksempel aktiv dødsbistand. Vi skal sikre den fortsatte høje kvalitet af vores ceremonier, ellers er der ingen som ønsker dem. Men vores organisation skal også kunne holde til succes. Uden frivillige har vi ikke en chance for at imødekomme behovet for ceremonier. Derfor skal det være sjovt og givende at være frivillig i HS.

Christoffer Munch Paulsen
31 år, journalist, uddannet cand.comm. i journalistik og politik, medlem af bestyrelsen i HS og redaktør for Humanisten.

Hvorfor har du valgt at opstille til posten som forperson i HS?

Jeg stiller op, fordi jeg ikke kan lade være. Jeg er overbevist om, at HS har et enormt potentiale og en vigtig rolle i fremtidens Danmark. Foreningens stemme og relevans er vokset, og vi skal turde gøre opmærksom på os selv, hvor det er relevant i forhold til vores humanistiske værdier. Vi skal skabe debat og sætte os selv på landkortet, og jeg vil som forperson gennem min forståelse af medielandskabet kunne gøre det effektivt.

Hvad betragter du som dine vigtigste personlige kompetencer som leder?

I de sidste fire år har jeg mødt en masse fantastiske mennesker og ihærdige ildsjæle på tværs af foreningen, der har givet mig en forståelse for humanismens facetter. På baggrund af den forståelse – og i samarbejde med medlemmerne og bestyrelsen – vil jeg kunne bidrage dér, hvor min styrke ligger: I vinklingen af de humanistiske værdier i den offentlige samtale med medier, politikere og relevante organisationer.

Hvilke aktivitetsområder i HS har du mest erfaring med og indsigt i?

Min erfaring i foreningen består primært i den interne og eksterne kommunikation. Jeg har været ansvarlig for nyhedsbreve, medlemsbladet og sociale medier – særligt før vi fik en dygtig kommunikationsmedarbejder. Jeg har bidraget til debatindlæg, kampagner og haft møder med andre humanistiske organisationer om, hvordan man bedst kan formidle humanismen.

Hvad ser du som humanismens vigtigste budskab(er) i dagens Danmark?

Humanismen kan bidrage til flere dele af samfundet. Centralt står menneskets ret og værdighed, frihed til selvbestemmelse, ligestilling af livssyn og et eksistentielt fællesskab. Det handler om frit at vælge sin egen vej i livet, og at hjælpe til, at naboen kan det samme. Vi skal ikke mene noget om alt til alle tider, men med omhu vælge de emner, vi sammen synes er vigtige, og gå til dem med de nuancer, de fortjener.

Hvordan mener du, at HS bedst kan sikre fortsat vækst i medlemstal og ceremonier?

Flere skal kende til, at HS er en forening, der taler deres sag. Ceremonierne er en hjørnesten i foreningen, fordi de gør humanismen håndgribelig for folk. Ser vi mod Norge og Human-Etisk Forbund, der både er ældre og mange gange større end os, er det stadigvæk konfirmationerne, der fungerer som foreningens fundament. Ceremonierne fungerer som den bedste reklame, vi kan forestille os, så de skal kunne vokse under de bedst tænkelige betingelser.

Landsmødet nærmer sig

Landsmødet 2023 nærmer sig, og vi håber, at du har lyst til at deltage!

Landsmødet er foreningens demokratiske højdepunkt og en lejlighed til at du kan møde og samtale med andre engagerede medlemmer.

Vi afholder landsmødet i Stiften – Loungen i Aarhus.

Til landsmødet fremlægger hovedbestyrelsen mundtlig beretning om det forgangne år, som efterfølgende udsendes til medlemmerne.

Der vil blive serveret frokost samt kaffe, kage, te og frugt i løbet af dagen.

Tid og sted:

Stiften - Loungen
Frederiksgade 78B
8000 Aarhus
Kl. 12-18
Lørdag d. 18. marts 2023

Program

12:00-12:30 Registrering af de fremmødte

12:30-13:00 Velkomst

13:00-14:00 Frokost

14:00-17:30 Landsmødets officielle del med følgende punkter:

1. Valg af dirigent, referent og stemmetællere.
2. Konstatering af mødets lovlighed.
3. Fremlæggelse af årsberetning.
4. Fremlæggelse af regnskab til godkendelse og budget til orientering.
5. Indkomne forslag.
6. Valg af forperson.
7. Valg til hovedbestyrelse.
8. Valg af revisor og revisorsuppleant.

17:30-18:00 Oprydning ved fælles hjælp

Meld din ankomst

Ifølge vores vedtægter er det ikke nødvendigt at tilmelde sig landsmødet. Hvis man er medlem, kan man altid møde op, men man skal dog have været medlem i 3 måneder for at have stemmeret.

Af praktiske årsager bad vi alligevel om en tilmelding senest den 26. februar i forhold til bestilling af mad, men har du ikke fået tilmeldt dig, kan du gøre det på dette link.

Hvis du har problemer med tilmelding, kontakt da landssekretær Troels Barkholt-Spangsbo kontaktes på tlf. 8111 3163 eller tbs@hs.dk.

Er du kandidat til hovedbestyrelsen?

Der bliver en del ledige pladser i hovedbestyrelsen, så der er brug for dig.

Fristen for at få sin opstilling sendt ud til medlemmerne inden landsmødet er overskredet. Det vil dog stadig være muligt at melde sig som kandidat på selve landsmødet.

Har du spørgsmål til bestyrelsesarbejdet som opgaver, omfang eller andet, kontakt Lone Ree Milkær på lrm@hs.dk eller tlf 20 71 11 13.

DEBAT:

Ateisme betyder ikke lukkethed og skråsikkerhed

Af Anders Stjernholm, forperson Ateistisk Selskab

I seneste udgave af Humanisten lærte jeg Eva Grützmeier at kende i det faste indslag "mød humanisterne". Eva er en samfundsborger efter mit hovede og temperament. Eva ønsker HS ud over stepperne og ind i danskernes hverdag. Hun vil hjælpe mennesker i en grad, der nærmest kan kaldes missionerende. Det er samme iver, jeg arbejder ud fra - og jeg gider ikke længere anse ordet "mission" som noget negativt. Jeg vil hellere tage dets kraft fra mine kritikere ved igen og

igen at fastslå, at mission egentlig blot betyder "at forsøge at præge andre til at tænke og handle som en selv," og i så fald er vi mange skyldige i det politiske interesselandskab.

Men undervejs i det fine interview kom en i mine øjne ærgerlig betragtning: "Eva Grützmeier ser ikke humanismen som ateistisk, men som agnostisk, det vil sige, at vi forholder os åbent til, at der kan være en mening med tilværelsen, som vi ikke umiddelbart kan forklare." Eva supplerede med: "Jeg er ikke ateist, og jeg vil nødig have en humanisme, som ekskluderer religioner."

Det er et ærgerligt syn på ateismen. Fordi det ganske enkelt er forkert. En ateist er ikke lukket for om der er uforklarlige meninger med tilværelsen - eller ønsker

noget forbud eller eksklusion af religioner. Manglende tro på guder, som i højere væsener med indflydelse på mennesker, er det ENESTE kriterie for at kalde sig ateist. Og ligesom teister må ateister naturligvis gerne være tvivlende og åbne i deres standpunkt.

Ateismen møder dette stigma om lukkethed, skråsikkerhed og stædighed fra mange fronter - for folkekirken og kristne medier har stor indflydelse. Lad ikke også HS være en kanal for sådanne fordomme.

Derudover kan jeg sige om den aktivistiske ateisme, som Ateistisk Selskab handler om, at den mest af alt er en politisk kamp for lighed og frihed. Og ikke et intolerant omvendt korstog imod troende, som vores modstandere gerne maler det som. Vi kæmper som et samfund, hvor trossamfund, der diskriminerer kvinder og LGBT-personer, ikke modtager støtte fra staten. Et samfund med lighed for alle idéer. Et samfund med frihed til at være fri for religiøs magtudøvelse. Det er vi ret stolte af. Og det vil vi ikke have mudret af privilegieblinde magthaveres fordomme.

Humanisten Medlemsblad for Humanistisk Samfund

I redaktionen: Christoffer Munch Paulsen (cp@hs.dk), Finn Danielsen (finnda@outlook.dk), Jens Haugstrup-Andersen (jens@haugstrup-andersen.dk), Grafik & layout: Pernille Henriksen (mail@petronella.dk) Kontakt redaktionen: medlemsblad@hs.dk

IDÉER, TIPS OG INDLÆG - Redaktionen modtager gerne indlæg og idéer og tips til artikler. Skriv til medlemsblad@hs.dk